

De Erauf

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 16 Juli 1911. N°. 1750.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 3.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van lieftedevoten f —.12 per regel.

"Ik zeg u, dat gij den booze niet wederstaat".

Maar ik zeg u, dat gij den booze niet wederstaat; maar, zoo wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe. Matth. 5: 39.

Bij den „booze“ denkt ge schier als van zelf aan satan, en als ge dan in Jac. 4: 7 leest: „Wederstaat den duivel en hij zal van u vlieden“, en ge hoort u hier toe-roepen: „Ik zeg u, dat gij den booze niet wederstaat“, zoudt ge, op den klank af, allicht aan misverstand denken, en dit woordke niet uit den tekst willen lichten. Toch moet het er wel ter dege inblijven. In dit ver-maan van Jezus toch doet de booze niet op satan, maar op een u vijandig mensch, op iemand die u smaadt en lastert, u tegt en sart, of zelfs zijn hand ophelt, om u te mishandelen. En van zulk een boos mensch, die u prikkelen zou om hem zijn boos doen betaald te zetten, verordeneert nu de Heiland u, dat ge dit niet zult doen, maar om-gekeerd ook zulk een vijand zult liefhebben.

Rechtmatige verdediging is hiermee niet uitgesloten. Bedoeld is niet, dat ge, zoo iemand uw vrouw of kind mishandelt, ze niet zoudt mogen beschermen. Tegen de wraakzucht, tegen de vergelding gaat dit woord van Jezus, en voor de liefde. God heeft recht op aarde besteld, en aan deze is de last opgedragen, om te vergelden en te straffen, oog om oog, oor om oor, tand om tand. Maar deze aan den rechter gegeven macht, komt u als privaats persoon niet toe. De wreke is Godes, en alleen hij mag ze oefenen, aan wien God hietoe den last gaf, en dien last gaf Hij niet aan u. Integendeel, u is de wreke ontzegd. En dit niet pas in het Nieuwe Testament, ook reeds in de Psalmen roemt David: „Indien ik kwaad vergelden heb dien die vrede met mij had, ja, ik heb dien gered die mij zonder oorzaak haatte“. Reeds in dit woord van den Psalmist sprak zich alsoo de gedachte uit, dat onder het volk des Heeren liefde de wreke moet vervangen. 't Heb uw vijand lief! stond reeds onder het oude Verbond in de Grond-wet van Gods Koninkrijk.

Slechts in zooverre gaat Jezus' uitspraak nog dieper op de zaak in, dat ze niet alleen alle wraak en poging om te vergelden, maar ten deele zelfs het verweer uitsluit, en dit zelfs in rechten. Er volgt toch in vers 40: „Zoo iemand met u rechten wil en uw rok nemen, laat hem ook uw mantel“. Wat de Heere zegt, doet op het eeren van de passiviteit, met uitsluiting van alle actief verzet, zoo in woorden als in daden. Wat anderen ons ook aandoen, moet een discipel van Jezus stil ondergaan, lijdaam dulden, er niet tegen in smaden of toornen. Scheldt iemand u, niet terug schelden. Smaadt iemand u, niet terug smaden. Vertelt iemand van u leelijke dingen, dan geen leelijke dingen van hem vertellen. Benadeelt hij u, dan hem niet terug benadeelen. Doet hij u zeer, hem niet terug zeer doen. Wat men u aandoet, stil laten geworden, en zelfs zoo bereid zijn, om nog meer te ondergaan, dat Jezus zelf sprak van de andere kanten voorhouden, zoo men u op de ééne kant slaat. Als een ander u een kruis oplegt, niet op uw beurt hem een kruis aandoen, maar toonen aan de wereld en toonen aan uw vijand, dat gij bereid zijt elk kruis te dragen, en dit te doen zelfs uit liefde voor hem.

Neemt ge nu zulk een uitspraak van den Heere in volten ernst, dan voelt ge u ver-plaatst als in een vreemde wereld. In de omgeving om u heen ziet en ervaart ge toch bijna zonder uitzondering vlak het tegendeel. Veelere heeft het daar lof en prijs, zoo iemand, die belagert werd, scherp van zich afbijt. Het groote publiek geniet er in, zoo iemand die aangerand werd, raak terugslaand, eerst met een vinnige tong, en helpt dit niet, dan desnoods met de gebalde hand. Dat vindt ge zoo niet alleen onder de ongelovigen, maar bijna evenzo onder de beïjndende Christenheid. Het is niet te zeggen, wat er elke 24 uur ook onder Christenen boos gedacht, boos gefluisterd, boos ge-sproken en boos gehandeld wordt, om elkaar betaald te zetten, wat de een den ander aandoet. Wie niets terug zegt of doet, geldt voor een man zonder eergevoel en voor een lafaard; wie zijn man staat en van antwoord dient, vindt bewondering. Zoo is 't onder mannen, zoo is 't onder vrouwen, zoo is 't zelfs onder onze kleinen. Vlak het tegendeel van wat Jezus ons geboden heeft. En zoo gaat 't jaar aan jaar onder ons toe, zonder dat de geest in de Ge-meente er ooit met beslitheld tegen op-komt. Zedelijk hoog, zoo oordeelt een ieder,

moet ons Christelijk leven staan, en er zijn allerlei zonden die ieder verfoelt en afkeurt; maar het kwaad dat hier gebrand-merkt wordt, schijnt algemeen geduld te worden, en bijna niemand lijdt er onder, dat Christus alsoo in zijn eigen gemeente schier schaafteloos wordt verzaakt.

Er zijn er wel, die niet van zich af-slaan, maar dan meest omdat ze er zich te zwak voor gevoelen, en duchten dat verset hun op nog zwaarder leed zal te staan komen. Er zijn er, die uit lafheid zwijgen. En zelfs zijn er, die zich onthouden om als bijzonder vroom bekend te staan. Maar wat Jezus wil, namelijk dat ge u be-dwingen en u intoonen zult, uit gehoorzaam-heid aan uw Koning en uit liefde voor uw vijand, die u dat leed aandoet, — zie maar rond in uw omgeving, en zeg zelf, bij wien vindt ge dit? Bij wien vindt ge dit niet maar een enkel maal, maar als vasten regel van gedraging? En waar komt ook uw drang en aandrift uit, om de gemeente van Christus ook in dit opzicht te doen beant-woorden aan het beeld, dat onze Heiland ons van zijn Gemeente ontwerpt?

Men leest dan wel, dat het zoo in de Bergrede staat, maar men leest er over heen, denkende, dat is toch niet iets voor ons gewone leven. Zoo iets moge een eenling toespreken. Maar voor de schare kan hier toch geen sprake van zijn. Die berghehooge zedelijkheid van Jezus kan men toch niet naleven. En zoo spreekt zulk een woord van Jezus ons ten slotte zelfs niet meer toe. Als zwe-pend ideaal vindt men het wel schoon, maar voor ons is dat niet; en zelfs al is men 's morgens aan het Heilig Avondmaal ge-weest, zoo kan men toch 's avonds zulk een boos mensch weerstaan, nu niet om hem giftig te tergen, maar toch wel om hem van ons af te houden en te doen gevoelen, dat hij van ons af moet blijven, of hij krijgt zijn boozen trek betaald.

Liefde in ons hart voor onzen vijand te koesteren, is een zoo hoog eisch. Het valt ons gedurig reeds zoo moeielijk, om liefde in ons hart te koesteren voor wie met ons in onzen eigen kring leeft, en hoe zal dan die waarachtige liefde in ons wonen voor onzen vijand, en dat juist op een oogenblik dat die vijand u plaagt, zeer doet en schade berokkent? En toch, dit moet. Dat is 't. Een kind van God kan met niet minder af.

Vijandsliefde vindt ieder prachtig. Zoo in 't algemeen valt ieder er in bij. Maar zoo heel anders wordt 't, zoo ge 't beeld in u voelt opkomen van uw persoonlijk vijand, van iemand die u in den weg staat, die u uw leven verbittert, uw huisvrede verstoort, uw goeden naam te na komt, u schade berokkent, en u naloopet met zijn gif. Een vijand liefhebben, o, voorzeeker, dat moet elk Christen doen, en dat wilt ook gij. Maar als 't nu aankomt op dien bepaalden man, op die bepaalde vrouw, die u uw leven vergalt, dan raakt al spoedig de vijands-liefde geheel in 't vergeetboek, en doet men wel degelijk op alle manier wat men kan, om dien schender van onze eer, dien aanrand-der van ons levensgeluk tot zwijgen te bren-gen, en hem zoo te intimideeren, dat hij zijn boosheid jegens u wel sliert.

En toch juist dit wil Jezus niet. De wereld wil dat, en gij wilt dat, maar uw Heere plaatst zich hier vlak tegenover, en hij spreekt zich aldus uit: „Maar ik zeg u, dat gij den boozen mensch niet weerstaat“, maar hem liefhebt, hem zegent al vloekt hij u, voor hem bidt en hem weldoet.

Als die booze mensch u het leven ver-bittert, zult ge niet in de eerste plaats om u zelf, maar om hem denken. Wederstaat ge hem nu, dan prikkelt ge zijn boozen hartstocht nog meer, dan bezondigt hij zich straks nog erger. Indien ge daarentegen u inhoudt, hem niet prikkelt, en stil draagt wat hij u aandoet, dan hebt ge de beste kans, dat dit zijn onheilige woede stillen zal, en dat ge hem van verdere zonde af-houdt. Stil verdragen, kan er toe leiden dat ge uw vijand wint. De zonde die in hem tegen u uitkomt, zetelt ook in uw hart. Ge zijt met hem loggemeen. Saam moet ge worstelen, om de macht der zonde niet te sterken, maar te breken. Het is Gods ge-nade die u daartoe bekwamen kan, en het is voor God dat ge ook uw vijand moet winnen.

En dan hoort men wel zeggen: „Ja, dat alles is prachtig, maar zoo kan de mensch in deze wereld niet doen!“, doch al zulk zeggen is voor uw Heiland en uw con-scientie geoordeeld. Zult ge uw vijand niet slechts dulden en verdragen, maar lief-hebben, zoo liefhebben, dat ge hem zegent en voor hem bidt, dan moet het letterlijk zoo en niet anders in uw leven toegaan, en rust ook op u de plicht om terstond er u rekenschap van te geven, wie nu in 't

leven uw wezenlijke vijand is, en tegenover dien man of die vrouw uw eernachtig en zelfzuchtig ik zoo te ontwapenen, dat ge, hoe ook straks door hem gewond, niet meer terug wonden kunt.

DR. A. K.

Een-en-dertigste Jaarlijksche Samenkomst

VAN DE
Vereeniging voor Hooger Onderwijs
op Gereformeerden Grondslag
GEHOUDEN
te Zwolle op 5 en 6 Juli 1911.

Donderdagmorgen waren in het gebouw van de Buiten-sociëteit te Zwolle te 10 ure de vrienden en vriendeninnen van de Vrije Universiteit bijeen. Niet zulk een groote schare als verleden jaar bijv. te Rotterdam; maar voor Zwolle vond men het een goede opkomst.

Te 10 uur ongeveer werd

DE JAARVERGADERING
geopend. De leiding was door heeren Direc-teuren opgedragen aan Mr. S. de Vries Can, die zingen deed, Ps. 25: 1. Daarna las de Voorzitter Job 37 en heette de aanwezigen welkom.

Mr. De Vries sprak ongeveer als volgt:

Zoudt ge meenen, dat wanneer een buiten-lander hier binnenkwam, hij licht den aard over bijeenkomst zou onderkennen?

Politieke vergaderingen zijn hem niet vreemd, kerkelijke vergaderingen zijn hem niet onbekend. Ook wetenschappelijke bijeenkomsten, ze worden in zijn land en onder ieder beschafd volk gehouden, maar dan zijn het bijeenkomsten van wetenschappelijke mannen en vrouwen; maar een bijeenkomst als deze, waarop samen-komsten de landbouwer, die vandaag de ploeg aan en ander overliet, de koopman, die besluit vandaag de beurs niet te bezoeken, de bakker en de predikant, de professor en de kleine burger, liefst allen met hun vrouwen en dochters, allen om te beraadslagen over de Universiteit, die hún stichting is, over de Universiteit, die gefundeerd is op het Christelijk beginsel, dat ook hún levensbeginsel is, — zulk een bijeen-komst is alleen op dit oogenblik hier in Neder-land denkbaar.

Dat lands- of stadsverheid een Universiteit sticht, is iets zeer gewoons; dat de een of andere Amerikaanse geldvorst zijn miljoenen beschikbaar stelt voor leerstoelen en laboratoria, dat is ook meer gezien, doch dat duizenden kleine lyden hun spaarpenningen hebben sa-mengebracht om er een heusche Universiteit van te stichten en te onderhouden, dat is een in de geschiedenis ongekend feit.

Wat beweegt U om jaarlijks aan contributie en collecten f 40,000 op te brengen, wat is 4 p.Ct. een kapitaal vertegenwoordigt van een miljoen.

Bij kleine bedragen komt het bij elkaar. 't Zijn spaarpenningen! Met liefde samengebracht. Uit enthousiasme voor een hoog ideaal! De man, die in 1880 uw Universiteit inwijdde, en dien Gij vereert als de Stichter er van, sprak er in zijn openingrede van, dat het brengen van financiële offers karakteristiek was.

Maar wat dan toch beweegt u? Liefde tot de wetenschap? Werd ze veronachtzaamd? Zorgde de Overheid niet voor uitnemende op-leiding van artsen, van juristen, van theologen? Woudt gij 't beter doen?

Nederland is en was niet achterlijk op weten-schappelijk gebied. Schatten van geleerdheid en kennis werden ook aan onze universiteiten ge-vonden.

En toch, Gij eenvoudigen in den lande, Gij zelve meest niet van wetenschappelijke be-tekenis, Gij hebt het in 't diepst uwer ziel gevoeld, dat onze Universiteiten niet gaven, wat Gij, wat uw volk noodig hadt. Onder aan-voering van den man, die vertolkte wat in U leefde, die wetenschappelijk voor niemand be-hoefde onder te doen, hebt Gij 't stoupe ideaal nagestreefd, om een eigen, een Calvinistische Universiteit te hebben, vrij van overheidsbanden, gebaseerd op het eeuwige en onverander-lijke beginsel, dat Calvin uit de Heilige Schrift weer opdiepte: Alles ter eere Gods, alles onderworpen aan de Souvereiniteit Gods!

Daarin zit een levensbeschouwing! Daarin zit een majestueuse gedachte, die alle levens-uitingen en levensvormen beheerscht en be-heerschen moet.

Alle: Godsdienst en Zedelijkheid, Wetenschap en Kunst, Staat en Maatschappij, Huishouden en Onderwijs!

Dat is de grondgedachte van 't Calvinisme. Het is niet alleen een Kerkelijke richting, niet alleen een kerkelijk verschijnsel, dat Calvinisme! Spreker zet vervolgens uiteen, dat en waarom een Lutherische, een Doopsgezinde Universiteit niet, een Roomsche wel denkbaar is.

Hij wijst op den kleinen omvang, doch de groote betekenis der Vrije Universiteit en laat in verband daarmee Ps. 68: 18 zingen: Dat Basaas hemelhoogte berg, enz.

Dan gaat hij voort:

Alles ter eere Gods! Alle onderwijs, heel het leven aan onze Hoogeschool; een hoog ideaal hebben zoowel hare leeraren als hare studenten na te streven. Niet de wetenschap bestudeeren en tegelijk ook Christen zijn; maar de weten-schap bestudeeren als gave Gods, bij het licht van Zijn Woord, niets bedoelende dan na te

vorschen, wat uit de eeuwige schatkamers der Goddelijke wijsheid den menschen is open-baard.

Wijd en breed is dan het arbeidsveld, dat voor ons ligt. Vergeleken bij 1880 zijn we reeds met reusenschreden vooruitgegaan. Reeds 4 faculteiten, reeds 10 hoogleraren in actieven dienst, reeds een 150 studenten. Maar toch bij lange na niet, wat het wesen moet en wesen kan.

Over de noodzakelijkheid der 5e faculteit, zal Prof. Wolter Sr. U straks meer zeggen.

Hoogleraren voor alle faculteiten zijn er in grooter aantal noodig. De theologische telt er slechts 4 in actieven dienst, de juridische slechts drie, het minimum dat de wet eischt. Mocht, wat God verhoede, één dezer mannen ons ontvallen worden, dan werd het pas verkregen recht van den effectus civilis zelfs in gevaar gebracht. De literarische heeft slechts twee hoogleraren geheel en deelt twee andere met de theologische faculteit samen. De medische faculteit telt nog slechts één hoogleraar!

In alle faculteiten moet uitbreiding komen. Behalve ons enthousiasme voor het heilig ideaal, hebben we geld en mannen noodig.

We hebben reden tot dank! Ge hebt er reeds iets van gehoord, ten behoeve van het honorarium van nieuw aan te stellen hoogle-eraren hebben we een belangrijke testamentaire beschikking gekregen. Ik mag er u straks iets meer van vertellen. Doch de kosten van de laboratoria, van kostbare gebouwen en leer-middelen moeten van u komen. Verdubbel dan uw bereidwilligheid in het geven. En God doe ons de mannen vinden.

Er moeten meer studenten komen! Er kun-nen er meer komen! Er studeren er nog elders, die bij ons behoeven. 't Is nog iets anders, Christelijke huisvaders, of uw zonen christelijk opgevoed zijn en nu wetenschap nuchten te verzamelen, of dat ze de wetenschap hooren doceren in het licht van Gods Woord.

Ik stel het op prijs als ook onze jongelui samenlevende en samenpreken met de christelijke studenten der andere Universiteiten. Maar zullen die samensprekingen goed zijn, dan moet het effect weeten, dat onze jongelui de anderen naar onze Universiteit trekken, niet omgekeerd. Niet christendom en wetenschap, als twee geïndividueerde machten, maar de wetenschap ge-subsidieerd aan het Christelijk geloof.

En even later:
Wijd en breed heeft zij hare vleugelen uit te slaan. Ze is niet alleen voor de Gereformeer-de, ze is niet alleen voor Nederland — klinkt het niet te arrogant? — ze is voor heel de wereld. Jammer dat onze Nederlandsche taal door zoo weinigen wordt verstaan? Toch krijgt onze Hoogeschool reeds betekenis voor Zuid-Afrika, voor Noord-Amerika, waar onze taal verstaan wordt. Meer betekenis moet ze nog krijgen voor Nederlandsch-Indië. De taal is hier geen beletsel.

En waar de taal wel beletsel is, daar moeten de werken onzer Hoogleraren zoo de aandacht trekken, dat ze vertaald hun invloed doen ge-voelen. Reeds begint 't! In 't Duitsch en in het Engelsch werden reeds meesterwerken onzer hoogleraren overgebracht.

Wie spot daar met ons ideaal van wereld-verovering? Hoor: Een der eerste eischen van de wetenschap is vrijheid. In volledige vrijheid moet zij haar vleugelen kunnen uitslaan. En gij U noemende Vrije Universiteit, zijt doch vrij en dies niet wetenschappelijk, noch een Universiteit!

En dan zult idealen!

Is 't geoorloofd een enkele bedenking te maken? Laat onze bijvoering „vrij“ niet op een dwaal-spoor brengen. Inderdaad, erkennen we, dat als de conclusies onzer rede botsen zouden met de van God geopenbaarde waarheid, dat dan de rede moet wijken en de autoriteit van Gods Woord voorgaat.

Maar daarop slaat ook niet het woord „vrij“ in onzen naam. Daarin wil het niet meer zeggen, dan dat wij hebben onze eigen school, niet uitgaande van de Overheid, gelijk wij hebben onze vrije lagere en middelbare scholen.

Maar indien Gij ons den naam van hoog wetenschappelijke instelling zoudt willen onthouden, dan toch een enkele vraag.

Inderdaad, wij gaan uit van en buigen voor de geopenbaarde waarheid. Wij gelooven, dat God zijn hemelsche schatkamers waarin de waarheid, de wetenschap volkomenlijk is, heeft geopend en onveranderlijk, eeuwige waarheid aan de menschen heeft geopenbaard. Die geopenbaarde waarheden zijn ons als de vaste hoeksteenen van het gebouw, dat het menschelijk denken verder heeft op te trekken; als de stukjes steen door God zelf gelegd in het mozaiek, dat de mensch verder heeft aan te vullen.

Maar waarom komt dan praktisch onze min-dere wetenschappelijkheid, tengevolge van 't aannemen dier primordiale waarheden, neer tegenover U?

Is uw meening, dat de arbeid door onze theo-logische hoogleraren geprepareerd wetenschap-pelijk ver achter staat bij die der echte vrije theologen?

Kunnen onze juristen niet als de Uwe het Romeinsche, het Germaansche, ons eigen recht bestudeeren en doceren?

Zijn onze literatoren in de studie van het Grieksch en Latijn, van de Geschiedenis en de nieuwe letteren minder dan de Uwe?

Zoudt ge meenen, dat het Calvinistisch geloof een beletsel is om het menschelijk lichaam te ontleden, om medicijn te vinden voor den kranke, om ook het menschelijk sielkleiden te bestudeeren?

Is uw opinie, dat een Gereformeerde in het bestudeeren van de planten, van de chemische processen, van de voortbrengselen van het delf-

stoffenrijk, van electriciteit, per se achterstaat bij een ongelovige?

Toch niet! Neen ik weet, dat Ge het niet zoo bedoelt! Maar waarop komt dan tenslotte uw bewering neer?

Toch eigenlijk hierop, dat in de groote vragen van het wereld- en levensprobleem Gij U de vrijheid wilt voorbehouden om te komen tot de conclusie, waartoe Gij wilt, waartoe Uw denken U eenmaal voeren zal. Eigenlijk centraliseert zich toch de groote tegenstelling tusschen U en ons in het antwoord op deze vraag: Van-waar komt al wat er is, de mensch, de aarde en haar volheid, de hemel met zijn volheid, en wat zal eenmaal het einde zijn?

Is er een schepping geweest door een Almach-tig God? Is het waar dat de hemel en de aarde zullen voorbijgaan en dat God eenmaal, als het tijdstip voor deze bedeling zal zijn volheid, de vierschaar van het wereldgericht zal spannen? Is het waar, dat de mensch geschapen is tot een eeuwig leven?

Op deze allesbeheerschende vragen haalt de ongelovige de schouders op. De wetenschap is nog zoover niet. Alleen kan nu wel reeds met zekerheid worden aangenomen, dat het scheppingsverhaal fantasie is en dat langs den weg van evolutie alles is tot stand gekomen.

Inderdaad, wij zijn niet vrij. Die vrijheid wenschen we niet. Een wetenschap, die God wegredeeneert, terwijl zij juist, als Schepping ook van Hem, Hem heeft te dienen en te eeren, is de onse niet. Maar ons vrijheidsbegrip is ook een ander. Naar onze meening is vrij, wat zich naar zijn aard ontwikkelen kan.

Indien dan Christus u vrijgemaakt heeft, zoo zult Gij waarlijk vrij zijn. Dat geldt ook voor de wetenschap. De wetenschap vrij van de kluisuren van het ongelooft.

Neen, in dien anderen zin zijn wij niet vrij. Als onomstootelijk staat ons credo: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde!

Door het geloof verstaan wij, dat de wereld door het Woord Gods is toebereid.

Ik geloof in God den Zoon die wederkomen zal om te oordeelen de levenden en de dooden. Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen.

Na het uitspreken van deze zeer toegejuichte rede glog Mr. de Vries de vergadering voor in gebed.

Mededeeling werd gedaan van het bericht, dat de heeren Prof. Fabius, A. Brummel-kamp, J. van Alphen en Mr. A. P. R. C. baron van der Borch van Verwoide verhindert waren de vergadering bij te wonen om verschillende redenen.

Alsnu stelde Mr. de Vries voor de volgende telegrammen te verzenden:

Aan H. M. de Koningin.

Het zij der Vereeniging voor H. O. op Geref. Grondslag, te Zwolle in de Buiten-Sociëteit in jaarvergadering saamgekomen, ook dit jaar vergunt, alvorens zij haar werkzaamheden aanvangt, Uw Majesteit eerbiedig hulde te brengen en Haar en Haar Huis Gods zegen toe te bidden.

Minister Heemskerk, 's-Gravenhage.

De Vereeniging voor H. O. op Geref. grond-slag, in jaarvergadering saamgekomen te Zwolle, in de Buitensociëteit, dankbaar in U den ond-curator der V. U. herdenkende, brengt U haar dankbaren groet en bidt U en Uwen mederaadsliden der Kroon Gods zegen toe bij de volvoering van Uw gewich-tige taak.

Aan Dr. A. Kuypers.

De Vereeniging voor H. O. op Geref. grond-slag, te Zwolle in de Buitensociëteit in jaar-vergadering bijeengekomen, brengt U als den stichter der V. U. haar dankbaren groet en bidt van God, dat Hij U nog lang spare ook voor de stichting waarvan Uwe leven voor zoo belangrijk deel is gewijd geweest.

Tot het zenden van deze telegrammen werd onder groote geestdrift besloten.

Op deze telegrammen kwamen laat op den dag de volgende antwoorden in:

Van H. M. de Koningin:

H. M. de Koningin draagt mij op U allen Hoogderetelver oprechten dank over te brengen voor huldebetooging ter gelegenheid Uwer jaarvergadering.

(w.g.) Van Geen.

Particulier secretaris der Koningin.

Van Minister Heemskerk:

Mijn hartelijken dank voor de zoo vrien-delijke en goede segenwenschen van Uwe vergadering. Gods zegen ruste op de Vrije Universiteit; zij groete en bloesie.

(w.g.) Heemskerk.

Hierna deelde Mr. de Vries mede, dat hem was opgedragen melding te maken van de voorstelijke beschikking, door wijlen Dr. van Coerverden Adriani ten behoeve van de Vrije Universiteit gemaakt. Hetgeen de spreker zou mededeelen was betrekkelijk weinig, doch zooveel als maar eenigzins kon worden gepubliceerd. En om elk denkbeeld van ver-warring tegen te gaan, was besloten die artikelen van het Testament over te lezen, die voor openbaarmaking bestemd waren. Wie wilde kon na de voorlezing nadere inlichtingen vragen; doch spreker waarschuwde voortuit, dat hij niet meer kon en niet meer mocht vertellen, dan in